

Tekst | Liliane Verwoolde Beeld | BAM Bouw & Techniek

Een nieuw monument

Eikenhout tekent de sfeer

De gemeente Deventer is sinds kort gehuisvest in een nieuw monumentaal pand in het hart van de stad. Dit lijkt misschien een contradictio in terminis, maar niets is minder waar. De monumentale elementen zijn dermate manifest aanwezig, dat het nieuwe gedeelte van het Stadhuiskwartier naadloos aansluit op het gedeelte dat stamt uit de zeventiende eeuw.

Er ging nogal wat discussie aan het project vooraf. 'Is het nodig dat de ambtenaren werken in het hart van de stad?', vroegen de Deventenaren zich af. Toch wordt de beslissing uiteindelijk met een meerderheid van stemmen beklonken. Het oude, gerenoveerde stadhuis en het nieuwbouwgedeelte bieden in de eerste plaats huisvesting aan B&W, gemeenteraad en ambtenaren. Daarnaast moet het Stadhuiskwartier – met haar vele bezoekers en gebruikers – een stukje levendigheid terugbrengen in een verlaten stukje binnenstad.

DE GROOTSTE UITDAGING

De hoofdingang van het Stadhuiskwartier ligt aan het Grote Kerkhof, waar een imposant atrium met opvallende hoeveelheden massief ogend eikenhout toegang geeft tot de loketten voor de burgers. De houten partijen reiken tot de nok van de eerste bouwlaag. "Dit eikenhout is onze grootste uitdaging geweest", vertelt Lucas Mulder, projectdirecteur van BAM Bouw & Techniek. "Neutelings Riedijk architecten had uitstekend ingeschat dat het eikenhout de

monumentale uitstraling zou bewerkstelligen, die zij zocht. Maar bouwkundig gezien was het een bundeling van uitdagingen."

HOUT MET KOMO-CERTIFICATIE

Waar een gemiddeld kozijn de afmeting heeft van 7 x 12 cm, schrijft het bestek van het Stadhuiskwartier eikenhouten kozijnen voor met de forse afmeting van 9 x 23 cm en KOMO-gecertificeerd. "Die certificering is lastig", vertelt Mulder. "In de regel wordt de duurzaam-

Projectinfo

SPEKTAKELSTUK IN GELAMINEERD EIKEN

De imposante houtpartijen in het atrium bepalen de sfeer in het nieuwbouwgedeelte van het Stadhuiskwartier. Maar het vroeg intensieve research om uit te vinden hoe het eikenhout duurzaam kon worden toegepast.

Neutelings Riedijk Architecten wilde met de zware eikenhouten kozijnen de sfeer creëren, die naadloos aansluit op het monumentale gedeelte van het Stadhuiskwartier. "Eiken is hiervoor dé houtsoort", geeft Willem Haase, directeur van Timmerfabriek Webo Kozijnen & HSB Elementen, onmiddellijk toe. "Maar we moesten wel een oplossing vinden voor de werking van het hout. Het hoge krimp- en zwelgedrag van eikenhout zorgt normaal gesproken voor scheuren. We moesten de manier vinden om dit te voorkomen."

Onderzoek naar houtbewerking

Hierop volgt een periode van een half jaar, waarin Webo samen met de Stichting Hout Research – beter bekend als SHR – onderzoekt hoe zij dit probleem kan oplossen. De zoektocht begint met de bewerking van het hout. "Door het hout in lagen te zagen en vervolgens weer aan elkaar te lijmen, ontstond de constructie die we kennen als multiplex. Hiermee konden we de werking van het hout beheersen."

De juiste lijmsort

Om de houtlagen te lamineren, moest ook de juiste lijm worden gevonden. "Welke lijmsort is bestand tegen warmte, koude, vocht en droogte? Ook dit konden we alleen uitvinden door de lijm uitgebreid te testen in de laboratoria. Overigens heeft BAM ons hierbij alleen maar aangemoedigd. BAM heeft er steeds op aangedrongen dat het proces volledig verantwoord moest zijn en dat we de kwaliteit 100% moesten kunnen garanderen. Dat is nu het geval."

Hout, kleur en lijnenspel

Als de werkwijze vaststaat, wordt het hout gesorteerd, gelamineerd en bewerkt. De kozijnen worden – evenals de houten frames waarin zij worden gemonteerd – in 3D uitgewerkt. Haase: "Daarna kan het eigenlijk niet meer fout. Met deze gegevens worden alle volgende processtappen aangestuurd. De montage verliep dan ook uiterst soepel." En over het eindresultaat: "Nu hout, kleur en lijnenspel bij elkaar komen, zie je hoe het bedoeld is. Je kunt natuurlijk iets tegen eikenhout hebben, maar iedereen die dat niet heeft, zal erkennen dat hier een spektakelstuk is geleverd."

heid van het hout verlengd door de afwerklaag, echter wenste de architect geen verflaag maar een transparante laklaag. We moesten dus zoeken naar een andere manier om de levensduur van de kozijnen te verlengen. In overleg met Webo is gekozen voor eikenhout, dat is samengesteld uit kleine stukjes. De stukjes zijn gezaagd, geschaafd en weer verlijmd, waardoor het hout – net als multiplex – niet meer werkt."

KLOOSTERMOPPEN

Aan de buitenzijde wordt de monumentale uitstraling versterkt door kloostermoppen. De middeleeuwse kloostersteen van formaat is speciaal voor het Stadhuiskwartier gebakken. "Omdat ze toch speciaal gebakken moesten worden, hebben we de verwerking van de grote steen verbeterd", vertelt Mulder hierover. "Aan de achterkant van de steen is een keep gemaakt, zodat de metselaar de steen goed kan beetpakken." En dan zijn er nog de ramen met de vingerafdrukken van de Deventenaren. >

Webo Kozijnen & HSB Elementen levert maatwerk

Webo Kozijnen & HSB Elementen is een familiebedrijf met korte lijnen en een rijke historie. Continue gericht op het verbeteren van onze producten en van ons proces. We zijn actief in Woningbouwprojecten, zowel nieuwbouw als renovatie, van complete (energiezuinige) gevels tot kozijnen.

Daarnaast onderscheidend in Utiliteitsbouw, projecten zoals Stadhuiskwartier Deventer, ziekenhuizen, scholen en MFA's.

Specialiteiten: HSB elementen, kozijnen, Eiken, Accoya, minerale gevelstenen, BIM, PEFC, FSC, ISO 9001, deuren, steenstrips, hoge RC waarde, Steigerloos®, Luchtdichtheid, isolatiewaarde, Continue verbeteren, Lean.

www.webo.nl

HARRYVAN[®]
INTERIEUR

www.harryvaninterieur.nl

“Dit was een kunstgreep om hen te betrekken bij de bouw. De honderden vingerafdrukken zijn voor de bouw verzameld en later in aluminium raamwerken gegoten, die nu voor de raamopeningen hangen. De grillige lijnen zorgen voor een artistiek resultaat.”

DUURZAAM

Hoezeer ook wordt ingezet op de monumentale uitstraling van het pand, de installaties zijn van deze tijd. Het Stadhuiskwartier behoort tot de meest duurzame overheids panden van Nederland. Het gebouw wordt verwarmd en gekoeld met water uit de IJssel. Elektrische energie wordt geleverd door zonnecellen in de glazen kap. Mulder: “Ik zit bijna dertig jaar in de bouw, maar het Stadhuiskwartier is het meest bijzondere project waar ik ooit bij betrokken ben geweest. Dit is met recht een nieuw monument.” ■

Bouwinfo

**OPDRACHTGEVER
ONTWERP
ADVIES**

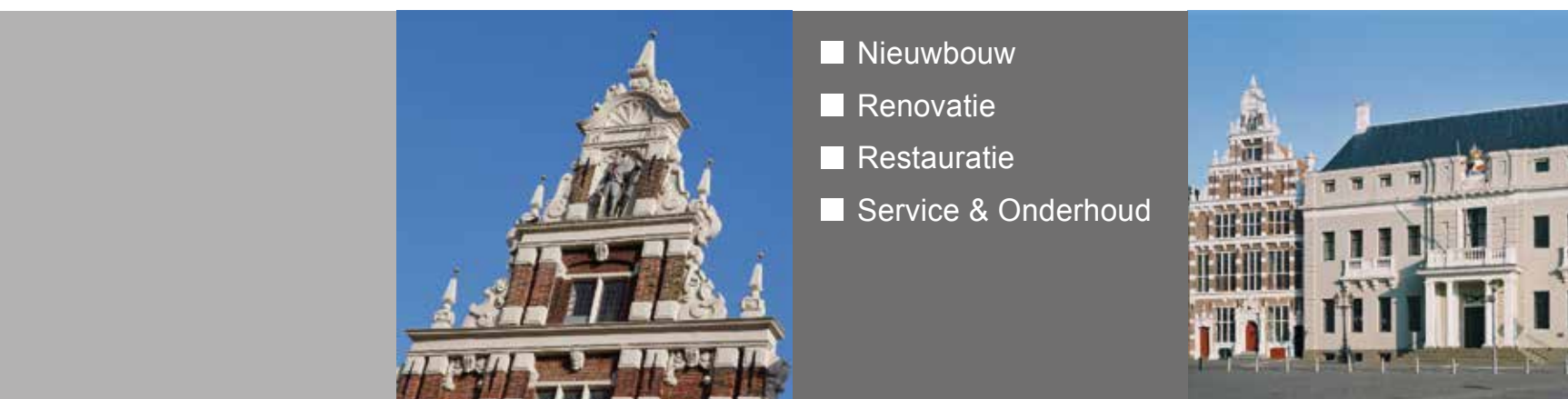
Gemeente Deventer
Neutelings Riedijk architecten, Rotterdam
ABT, Arnhem, Ingenieursbureau Witteveen+Bos,
Deventer, BAM Advies & Engineering, Bunnik

**UITVOERING INCL.
INSTALLATIES
BOUWKOSTEN
BOUWPERIODE**

BAM Bouw & Techniek, Apeldoorn
€ 34 miljoen
november 2013 - december 2015

■ BOUWEN VOORBIJ MORGEN

- Nieuwbouw
- Renovatie
- Restauratie
- Service & Onderhoud

ASVB

- Maagdenburgstraat 20a, 7421 ZC Deventer
- Postbus 2038, 7420 AA Deventer
- 0570 - 63 44 55
- info@phbdeventer.nl

WWW.PHBDEVENTER.NL

Voor handige medewerkers die kunnen assisteren bij:
 Installatiewerk, montagewerk, bouw, productie, groenvoorziening, sloopwerk enz.

WERKT MEE

0522 46 46 88

Projectinfo

DE RESTAURATIE VAN HET OUDE STADHUIS GEBEURT MET PASSIE

De restauratie van de oudbouw doet BAM in samenwerking met PHB Deventer. PHB is expert in restauratieprojecten en bovendien gevestigd in Deventer. "We zijn hier geweldig blij mee", vertelt Hennie Schrijver, projectleider van PHB Deventer. "Een monumentaal project in het hart van Deventer, hoe mooi is dat?"

PHB herstelt de kap, de vloeren en de balklagen. In het Landhuis brengt zij bovendien achterzetbeglazing aan.

Eikenhouten binnenkozijnen

Met name deze laatste klus is voor PHB een bijzondere uitdaging. Het landhuis is voorzien van zandstenen kruisvensters met dorpels en daarachter moeten lichte-eikenhouten kozijnen komen. "Maar de vensters zijn schots en scheef", vertelt Schrijver. "Geen enkel venster is identiek en het zandsteen moet zoveel mogelijk in zicht blijven." PHB vindt de oplossing in 'werken op locatie'. Zij laat het hout geprofileerd aanleveren en maakt de kozijnen ter plekke passend. Schrijver: "Het vraagt tijd, maar je ziet dat onze mensen hier met veel plezier aan werken. Het is hun ambacht." En ook over het resultaat is hij te spreken: "Ik had mijn twijfels over de eikenhouten kozijnen in het zandsteen, maar de architect heeft dit perfect ingeschat. Het is bijzonder fraai."

Balkherstel

Een andere verrassing wacht hen in de Raadzaal, waar de grote zware balken in de lengte blijken te zijn gescheurd. De scheuren komen aan het licht als de omtimmering wordt verwijderd. Schrijver: "De monumentale balk moest behouden blijven, dus vernieuwen was geen optie. In overleg met de constructeur hebben we de balk hersteld met glasfiber staven en ankers, zodat weer één massa is ontstaan. Met de nieuwe omtimmering is alles weer zoals het was."

Werken met plezier

"Restauratie is een bijzondere tak van sport. Het vraagt flexibiliteit, creativiteit en geduld. Je moet hier geen meters willen maken, maar er plezier in hebben om iets weer zo mooi mogelijk te maken. PHB heeft hiervoor een speciaal team samengesteld. Dit team gaat op dit moment elke dag lachend naar zijn werk."

SENTA INTERNATIONAL

FLEXIBEL EN VEELZIJDIG.

www.senta.net